

Norrköping
2026-05-12

Det unika fyndet: Två halsringar från bronsåldern hittade utanför Norrköping

Två ovanliga halsringar från bronsåldern har hittats i en grav vid en arkeologisk undersökning i Marby. Ringarna som är över 2 500 år gamla hade troligen lagts ner som offergåvor.

– Att hitta dem i ett sådant här sammanhang är ovanligt, kanske unikt, säger Alf Ericsson på Arkeologerna, vid Statens historiska museer.

Det ser ut som en vanlig skogsbacke i solen. Men under marken finns spår från det förflutna och de människor som levde här för flera tusen år sedan.

De senaste veckorna har arkeologerna undersökt delar av ett större fornlämningsområde öster om Norrköping med gravar, hällristningar och boplatsslämningar från yngre bronsålder (cirka 1100 f.Kr. – 500 f.Kr.). Vid den tiden låg platsen vid en fjärd nära havet. Arbetet görs eftersom det ska byggas nya bostäder i området. Och under utgrävningen gjordes ett ovanligt fynd som överraskade arkeologerna.

I en av gravarna, en så kallad stensättning med mittblock, hade kremerade människoben lagts ner dels i en urna och dels i små gropar i marken. Dessutom hade ben spridits lite varstans i stensättningens jord- och stenfyllning. Vid den östra kanten utan kontakt med begravningsarna låg två vackra halsringar av brons inklämda mellan några stenar.

Halsringar av det här slaget benämns wendelringar och förekommer under bronsålderns slutskede. Utmärkande för dem är att de är gjorda av gjuten bronsten, som är vriden än åt höger, än åt vänster. Den större av ringarna är tunnare, medan den mindre är grövre och kraftigare profilerad, säger Alf Ericsson, arkeolog och projektledare.

– Wendelringar är tämligen ovanliga fynd. Ofta ingår de i depåer med flera föremål och påträffas i mossar och kärr. Från Häradshammar i Östergötland, inte långt från vårt fynd, finns ett depåfynd med två wendelringar, funna i en mosse. Men att två halsringar lagts ner tillsammans i en stensättning med begravningar, är ovanligt, kanske unikt.

I Östergötland har det tidigare hittats närmare tio ringar. Halsringarna bars vanligtvis av kvinnor och var en statussymbol.

– Vi hade aldrig förväntat oss att hittat något sådant och har inte landat riktigt än, säger Alf Ericsson.

Hur många individer som begravts i stensättningen kommer förhoppningsvis den osteologiska analysen att utvisa.

Arkeologerna hittade även lämningar av hus och undersökte två skärvtenshögar, uppbyggda av eldpåverkad sten. Länge sågs skärvtenshögar som enkla avfallshögar kopplade till matlagning och vardagsliv under bronsåldern, men ibland hittas människoben och bronsföremål i dem, vilket tyder på ett mer komplext användningsområde.

I utgrävningen i Marby hade den ena skärvtenshögen byggts om till ett gravmonument och det redan under bronsåldern, vilket är mycket ovanligt. Den andra skärvtenshögen innehöll förutom stora mängder eldpåverkad sten också rikligt med keramikskärvor och lerbitar som utgjort tätning i en vägg från ett eldhärjat hus. I botten av högen framkom två koncentriska stenketsar, något som annars kännetecknar gravmonument från den här tiden.

Människorna som levde här under bronsåldern bar upp en komplex och mångfasetterad kultur med starka symboliska uttryck.

För mer information, kontakta:

Alf Ericsson, Arkeologerna, alf.ericsson@arkeologerna.com 010-480 81 46, 076-128 41 46

Presskontakt Ninna Bengtsson, 010-480 80 76, 0702-11 70 92,
ninna.bengtsson@arkeologerna.com

Länkar: <https://arkeologerna.com/uppdrag/eko-av-bronsalder-utanfor-norrkoping/>

